

30 січня 2019 року було проведено показове заняття з музики (баян) викладачем Радкевичем В.М. на тему: „Їхав козак за Дунай” – українська народна пісня. Процес виникнення фольклору. Багатство й розмаїття українського фольклору. Історичні пісні та пісні літературного походження (авторські, фольклоризовані твори).

Визначена **мета** заняття наступна: *навчальна* – удосконалити набуті навички гри акомпанементу пісенного репертуару; навчити розрізняти види й жанри усної народної творчості, розкривати роль фольклору в житті українського народу; *виховна* – виховувати любов до національних пісенних скарбів, до Батьківщини; *розвивальна* – розвивати уміння аналізувати фольклорні тексти, визначати їхні мотиви, інтонації, тематику, музичні, художньо-поетичні засоби, зокрема образи-символи; ознайомлювати з різновидами народних пісень.

Тип заняття: інтегроване заняття музики, теорії української літератури та образотворчого мистецтва.

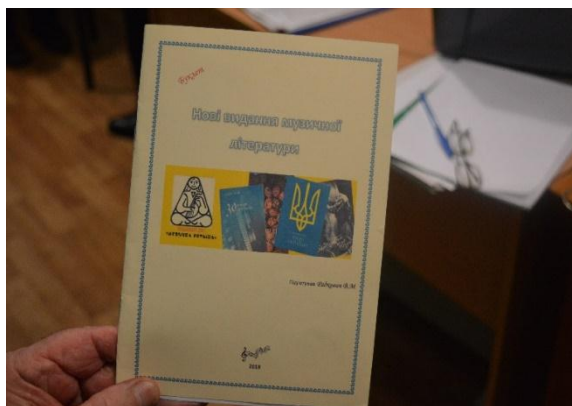
Епіграфом заняття стали слова М. Рильського: "*Народна творчість –*

це той ґрунт, на якому виростають і література, і музика, і театр, і образотворче мистецтво – і без якого вони засохли б”.

Навчальні, виховні, розвивальні можливості фольклору безмежні, тож в освітньому процесі вивчення його має посідати чільне місце. Як же вивчати фольклорні твори у контексті нашого вкрай комп'ютеризованого й глобалізованого сьогодення? Як уписати надбання українського духу й української душі, потужно представлені народною творчістю, в координати майбутнього? Спробуємо знайти відповіді на ці непрості запитання в доробку викладача педагогічного коледжу Радкевича В.М.

На початку заняття викладач ознайомив студентів та присутніх колег із новинками музичної літератури, які вийшли друком у видавництвах України останнім часом та підготував буклет зразків видань останнього періоду. Саме це має спонукати вихованців створювати власну бібліотечку, скарбничку для накопичення необхідного методичного забезпечення для майбутньої педагогічної діяльності. Було акцентовано, що викладачі музичних дисциплін нашого коледжу також плідно працюють у цьому напрямку, їхні посібники та нотні видання вже пройшли апробацію в

престижних освітянських закладах України і адаптовані саме для педагогічного коледжу.

Наступний етап заняття – перевірка домашнього завдання.

Після розігрування (гами, арпеджіо, акорди) студентки-першокурсниці продемонстрували належну технічну підготовку володіння грою на баяні та в підсумку отримали об'єктивно мотивовані 12 балів.

Етап заняття „Сприймання нового матеріалу” розпочався з цитування **Олександра Довженка** про українську народну пісенність: „...Українська пісня! Хто не був зачарований нею? Хто не пов'язує її з найвідомішими спогадами про дитинство та юність, із мріями бути красивим і

ніжним, сильним і хоробрим? Який митець не був натхнений її багатючими мелодіями, безмежною широтою і красою її образів, її чарівною силою, що викликає в людській душі найтонші, найглибші асоціації, почуття, думки і прагнення творити красу?.. Який воїн не знаходив в українській пісні сили, завзяття, сміливості для захисту рідної землі, презирства до ворога й до смерті?.. Який трудівник не почував легкості й бадьорості від її неповторного ритму?.. Яка мати не співала легких, мов сон, пісень над колискою дітей своїх? Українська пісня – це бездонна душа нашого народу, його слава”...

Викладач зазначив, що пісня „Іхав козак за Дунай” має авторське літературне походження і творцем її вважають козака Харківського полку, філософа та поета Семена Климовського. Студенти отримали завдання (як один із елементів Веб-квесту), використовуючи інтернет-ресурси, більш поглиблено й детальніше ознайомитися з автором цієї чудової пісні та історичними сторінками її створення, – розробити відповідну презентацію та поширене реферативне дослідження-повідомлення.

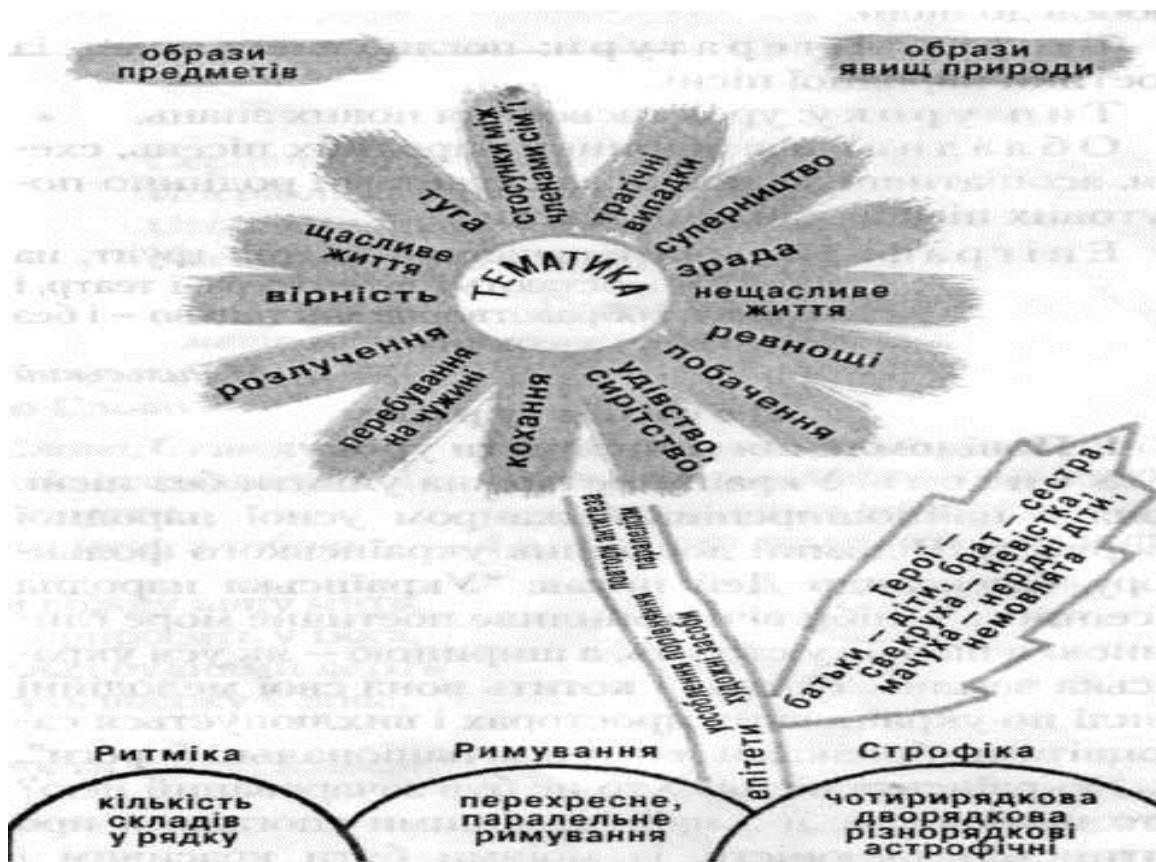
Пояснення нового матеріалу супроводжувалося розглядом наступної схеми з пропозиціями навести конкретні приклади, які ілюстрували б її та прокоментувати схему, добрати з відомих студентам пісень ілюстрації-прикладі:

Фольклор

♦ Прокоментуйте схему. Доберіть з відомих Вам пісень ілюстрації-прикладі:

Художні особливості родинно-побутових пісень

Креативним характером зазначена викладачем актуалізація знань про український фольклор:

- Що означає термін *фольклор*? З якої мови він походить?
- Як виникла усна народна творчість?
- Яка роль народної пісні в житті українців?
- Для чого, на вашу думку, нам треба вивчати обрядові пісні, відновлювати автентичну творчість народу?
- Яке значення мають для нас календарно-обрядові пісні українців? Чого вони навчають, до чого спонукають, що виховують у нас?

Особливий колорит на занятті було привнесено співбесідою за картиною М. Дергуса „Народження пісні”:

Процесу практичного розучування гри пісні „Їхав козак за Дунай” передував фрагментарний перегляд цілої низки відеофільмів (ілюстративний матеріал із максимальною відповідністю

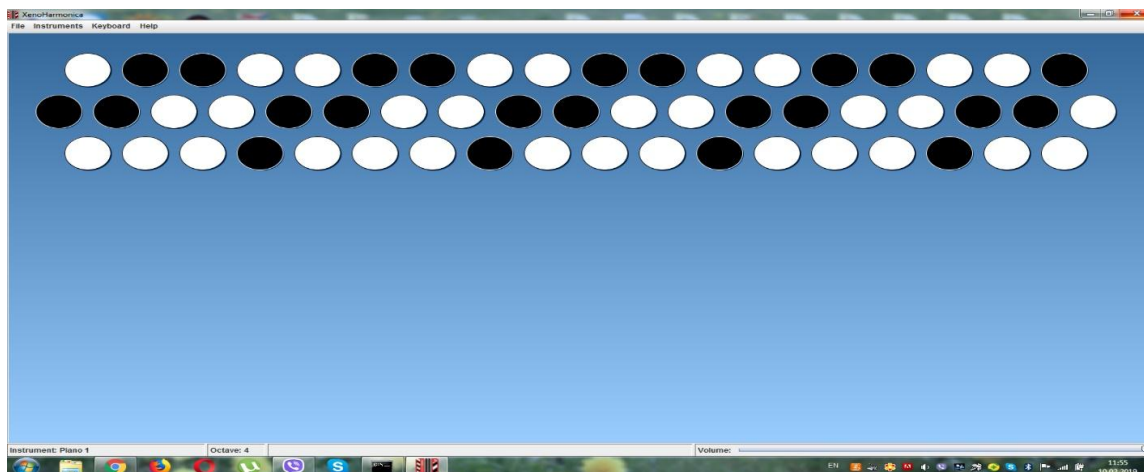

адаптований до вимог програмового матеріалу музичного мистецтва для шкільної аудиторії). Орієнтовні приклади використання подібного матеріалу спонукатимуть студентів – майбутніх вчителів початкової школи ще активніше оволодівати практичними навичками й уміннями проведення уроків за методикою *сучасних прогресивних вимог Нової української школи*.

Успішному вивченню нового твору на баяні слугував прийом гри з приладом „метроном”, який здатен з великою точністю вимірювати задану кількість ударів на хвилину. (Метроном є допоміжним пристроєм музикантів, і слугує для формування навичок ритмічного виконання творів).

Із цікавістю сприйняли студенти й присутні колеги на занятті демонстрацію *інтерактивної клавіатури для баяна на ноутбуці*, яка має різні режими гри та тембри звучання (баян, фортепіано, ксилофон, труба, орган та ін.). Використання студентами (а згодом і в подальшій своїй педагогічній діяльності) подібної інновації з доцільністю й великою цікавістю будуть сприйматися школярами.

Узагальнюючи вивчення нового матеріалу та підбиваючи підсумок проведеного заняття, викладач в котре відзначив, що: „ ... ми, українці, маємо колосальний духовний і моральний потенціал, який зосереджено в

традиційній українській культурі. Наш громадянський обов’язок – використати цей потенціал для державотворення, формування національної самосвідомості громадян нової України, утвердження в житті добра, людяності, справедливості”.

Після завершення заняття відбулося активне й конструктивне обговорення показового заняття.